

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ İŞLETME FAKÜLTESİ

ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELERDE İŞ GÜVENLİĞİ

BITİRME ÖDEVİ

Mustafa ÇORUH

Teslim Tarih : 15 Haziran 1984

Savunulduğu Tarih : 22 Haziran 1984

Yöneten : Y. Doç. Dr. Ramazan EVREN

Öğrenci No : 1580-324

HAZİRAN 1984

ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

İÇİNDEKİLER

ŞEKİL VE TABLO LİSTESİ	6
ÖNSÖZ	12
GİRİŞ	13
I. İŞ GÜVENLİĞİNE GİRİŞ	14
1.1.0. Tanım	14
1.2.0. İş Güvenliğinin Tarihçesi	14
1.3.0. İş Güvenliğinin Konusu, Çalışma Alanı ve Kapsamı	17
1.4.0. İş Güvenliğinin Toplum Açısından Önemi	18
1.5.0. İş Güvenliği ile İlgili Sorumlular	19
1.5.1. İşverenler	19
1.5.2. Sendikalar	20
1.5.3. Devlet	20
1.5.4. Üniversiteler	20
1.5.5. SSK	21
II. İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIKLARINA GİRİŞ	23
2.1.0. Kaza	23
2.2.0. İş Kazası	23
2.3.0. İş Kazasının Temel Nedenleri	24
2.4.0. Kaza Çeşitleri	26
2.5.0. İş Kazası Faktörleri	27
2.6.0. Meslek Hastalığı	28
2.7.0. Meslek Hastalığı Çeşitleri	30
2.8.0. Maluliyet Oranı	30
2.9.0. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarının Önemi	31
2.9.1. İşçi Yönünden	31
2.9.2. İşveren Yönünden	31
2.9.3. Ülke Ekonomisi Yönünden	32
2.10.0. İş Kazalarının Ölçülmesi	33
2.10.1. Kaza Sıklık Oranı	33
2.10.2. Kaza Ağırlık Oranı	33
2.10.3. Genel Kazalanma Oranı	34
2.11.0. İş Kazalarının Maliyeti	35

2.11.1. İşçi Açısından	35
2.11.2. İşletme Açısından	35
2.11.3. Ülke Ekonomisi Açısından	36
2.12.0. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarının Türkiye İçin İncelenmesi	37
2.12.1. İş Kazalarının Ülkemize Özgü Nedenleri	38
2.12.2. İş Kazalarının İşkollarına Dağılışı	40
2.12.3. Bazı İstatistikler	45
III. İŞ GÜVENLİĞİNİN TEMELLERİ	49
3.1.0. İş Güvenliğinin Temel İlkeleri	49
3.2.0. İş Güvenliği Çalışmalarında İzlenecek Yöntem	53
3.2.1. Mühendislik Revizyonu	53
3.2.2. İkna ve Teşvik	70
3.2.3. Kişisel Uyumluluğun Sağlanması	73
3.2.4. Disiplin Cezalarının Uygulanması	74
3.3.0. İş Güvenliğinin Ekonomik Analizi	76
3.3.1. İş Güvenliği Çalışmalarının Ölçülmesi	76
3.3.2. İş Güvenliği Çalışmalarının Maliyeti	78
3.3.3. İş Güvenliği Verimlilik İlişkisi	82
3.3.4. İş Güvenliği Üretim-Etkinliği İlişkisi	83
3.4.0. İş Güvenliği Organizasyonu	84
3.4.1. İşyerinde İş Güvenliği Görevlileri	85
3.4.2. İş Güvenliği Hizmetlerinin Yürütülmesi	89
3.4.3. İşletme Şartlarına Göre Kurulacak İş Güvenliği Hizmet Birimleri	92
3.5.0. İş Güvenliğinde İş Kazası Soruşturması	97
3.5.1. Kaza Soruşturması	97
3.5.2. Kazalarında Sorumluluğun Dağılması	98
3.5.3. Kaza Soruşturmalarının İncelenmesi	99
3.5.4. İş Kazası Soruşturması Sonunda Elde Edilebilecek Faydalar	101
IV. ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ BİR İŞLETMEDE TEKNİK GÜVENLİK	104
4.1.0. İşyeri Çalışma Koşullarının Belirlenmesi ve İyileştirme Çalışmaları	104
4.1.1. İşyeri Düzenleme	107
4.1.2. İşyerinde Temizlik	111
4.1.3. İşyerinde Aydınlatma	112
4.1.4. İşyerinde Gürültü	120

4.1.5. İşyerinde Hava Koşulları ve Havalandırma	126
4.1.6. İşyerinde Sanayi Toz, Gaz, Duman ve Buharlar	130
4.1.7. İşyerinde Çalışma Yüzeyleri	133
4.1.8. İşyerinde Yangınlar	140
4.1.9. İşyerinde İşbilimsel Uygulamalar	145
4.1.10. İşyerinde Çalışma Sürelerinin Düzenlenmesi	155
4.2.0. İşyerinde Malzeme Taşıma Yöntemleri ve İyileştirme Çalışmaları	156
4.2.1. El ile Kaldırma ve Taşıma	159
4.2.2. Makine ve Araçlarla Yapılan Kaldırma ve Taşımalar	161
4.2.3. Malzeme Kaldırma ve Taşıma Donanımları	163
4.3.0. İşyerinde Takımların Belirlenmesi ve Tehlikelerinden Korunma	174
4.3.1. Takımlar ve Muhtemel Arızaları	174
4.3.2. Takımlardan Doğan Kazaların Nedenleri ve Önlemesi Çalışmaları	175
4.3.3. Takımların Yanlış ve Doğru Kullanılma Yerlerinin Belirlenmesi	176
4.4.0. İşyerinde Makine Kullanımlarının Güvenleştirilmesi	177
4.4.1. Koruyucular	178
4.4.2. İşyerinde Kullanılan Tezgâhlar	192
4.5.0. İşletmelerde Koruyucu Bakım Çalışmaları	205
4.5.1. Koruyucu Bakım Çalışmalarının Gerekliliğinin Belirlenmesi	205
4.5.2. Koruyucu Bakım Çalışma Faktörleri ve Sistemik Kontrolleri	206
4.5.3. Koruyucu Bakımdan Elde Edilecek Kazançlar	207
4.6.0. İşyerinde Giyilecek İş Kıyafetleri ve Kişisel Koruyucular	207
4.6.1. İş Kıyafeti	207
4.6.2. Gözlükler	208
4.6.3. Kulaklıklar	208
4.6.4. Koruyucu Solunum Cihazları	209
4.7.0. İşletmelerde Bulunan Levhalar ve Anlamları	210
4.7.1. Yasak Levhaları	210
4.7.2. Uyarı Levhaları	211
4.7.3. Zorunluluk Levhaları	211
4.7.4. Yol Gösterici Uyarı Levhaları	212
SONUÇ	213
KAYNAKÇA	214

